

Risør kommune

Postboks 158
4952 RISØR

Saksbehandler, innvalgstelefon

Heidi Johansen, 37 01 78 31

Innsigelse og høringsuttalelse til forslag til reguleringsplan for Nygårdsåsen i Risør kommune

Vi viser til oversendelse datert 1.6.23 fra Risør kommune med vedtak om å legge forslag til detaljregulering for Nygårdsåsen ut til offentlig ettersyn. Statsforvalteren ble i e-post av 30.06.2023 gitt utsatt frist til 31.08.2023.

Statsforvalteren fremmer, med hjemmel i plan- og bygningsloven (pbl.) § 5-4, og i henhold til rundskriv T-2/16, Nasjonale og vesentlige regionale interesser på miljøområdet – klargjøring av miljøforvaltningens innsigelsespraksis (T-2/16), innsigelse til manglende kunnskapsgrunnlag om naturmangfold innenfor planområdet, og i planforslagets influensområde. Det mangelfulle kunnskapsgrunnlaget gir mangelfullt beslutningsgrunnlag, slik at det ikke er mulig å ta stilling til planforslagets konsekvenser for naturmangfold.

Bakgrunn

Formålet med planen er å legge til rette for 79 nye hytter med tilhørende infrastruktur. Nye hytter blir liggende som en utvidelse mot sør fra eksisterende felt ved Nygårdstjern. Planområdet er ca. 360 daa.

Området er i kommuneplanens arealdel i hovedsak avsatt til eksisterende og framtidig fritidsbebyggelse med unntak av del av området i sørvest, mot Porstjenna, som er avsatt til LNF-formål. I planforslaget er det foreslått fremføring av adkomstvei innenfor områder avsatt til LNF i kommuneplanen.

Historikk

Planarbeidet ble først varslet i 2015, da med ca. 40 hytter. Planforslaget ble oversendt kommunen i 2021, da med en dobling av antall hytter. På bakgrunn av økning i antall hytter sammenlignet med det som ble annonsert ved varsel om oppstart i 2015, og at det var gått mer enn 5 år siden planen ble varslet, ble det besluttet at det skulle sendes ut ny kunngjøring. Arbeidet ble kunngjort 16.07.21.

Vi forstår det slik at utvidelse av hytteområdet ved Nygårdstjern ble lagt inn i kommuneplanen i 2014. Det fremgår av planforslaget at området i den forbindelse ble konsekvensutredet, men ikke i hvilket omfang, for hvilke fagtema eller med hvilken detaljeringsgrad.

Statsforvalteren uttalte seg til ovennevnte meldinger om oppstart i brev av 15.01.2016 og 27.07.2021.

Det fremgår av planbeskrivelsen kap. 3.1.3 at det er vurdert at planforslaget ikke utløser krav om konsekvensutredning.

Innspill fra Statsforvalteren

Naturmangfold

Kunnskapsgrunnlag

Vi viser til vårt innspill til oppstart av 27.07.21 der vi ba om at det i videre planarbeid fremskaffes nødvendig dokumentasjon om naturmangfoldet innenfor planområdet. Vi viser også til plan- og bygningslovens formålsparagraf fjerde ledd, som sier at planleggingens konsekvenser for miljø og samfunn skal beskrives. Videre følger det av pbl. § 4-2 at planens virkninger skal beskrives. Uavhengig av om forskrift om konsekvensutredninger slår inn, forventes at det skal foretas utredning av relevante forhold i tilstrekkelig grad, og at det som grunnlag for slike vurderinger foreligger tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag.

*I planforslagets vurdering av naturmangfoldloven § 8 (kunnskapsgrunnlaget) står at **Sannsynligheten for at det finnes rødlista arter eller ikke-registrerte viktige naturtyper innenfor planområdet vurderes som liten. Dette begrunnes med at det totalt sett foreligger flere registreringer av naturtyper og rødlista arter ellers i området av nyere dato. Kunnskapsgrunnlaget for naturmiljøtemaet vurderes derfor som godt nok, og tilleggsundersøkelser vurderes som ikke nødvendig.***

I plandokumentene er det vist til at Risør kommune fikk gjennomført en kartlegging av naturtyper i 2012-14, og at det ikke foreligger registrerte viktige naturtyper i dette området i Naturbase. Vi gjør oppmerksom på at daværende metodikk for naturtypekartlegging var DN-håndbok 13. Den metodiske tilnærmingen var da ikke heldekkende kartlegging, men kartlegging av et utvalg av områder hvor det ut fra faglig skjønn og eksisterende informasjon ble antatt å være stor sannsynlighet for forekomster av viktige naturtyper. Omfanget av kartleggingen i Risør var også relativt begrenset, som følge av begrensede ressurser i prosjektet. Dette innebærer at det for større områder i kommunen, herunder aktuelle planområde for Nygårdsåsen, ikke foreligger noen dokumentert biologisk kartlegging eller faglig vurdering av naturmangfoldet fra kartleggingsprosjektet i 2012-14. Gjeldende nasjonal metodikk for kartlegging av naturtyper på land er i dag *Miljødirektoratets instruks*, som baserer seg på kartleggingsmetodikken Naturtyper i Norge (NiN). Vi kan ikke se at det er gjennomført naturtypekartlegging etter Miljødirektoratets instruks i planområdet m/relevant influensområde. Planområdet ligger i et større kystnært, relativt intakt naturområde, hvor det er registrert en rekke viktige naturtyper med nasjonal og regional verdi.

Området kan ut fra dette ha verdi som regional økologisk infrastruktur for en rekke arealkrevende arter. Innenfor planområdet er det også flere registreringer av eldre barskog. Dette tilsier at det er høyt potensiale for forekomst av viktige naturtyper og viktige økologiske funksjonsområder, og potensielt også kontinuitetskrevende trua arter knyttet til eldre skog. Med bakgrunn i dette, ovennevnte, og vårt innspill av 27.07.21 der vi ba om nødvendig dokumentasjon om naturmangfoldet, er vår vurdering at planforslaget mangler tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag til å kunne vurdere og ta stilling til planforslagets konsekvenser for naturmangfold.

Vi viser til rundskriv T – 2/16 *Nasjonale og vesentlige regionale interesser på miljøområdet – klargjøring av miljøforvaltningens innsigelsespraksis*, punkt 2 bokstav a. I lys av metodikken som ble benyttet ved naturkartlegging i 2012-2014, og at det ikke har vært gjennomført en heldekkende kartlegging av naturtyper i Risør etter Miljødirektoratets instruks, så vurderer vi at kunnskapsgrunnlaget ikke er tilstrekkelig for å kunne utelukke forekomst av viktige naturverdier som er listet opp i rundskrivets punkt 3.6. Videre viser vi til punkt 2 bokstav b, og mener kunnskapsgrunnlag ikke er tilstrekkelig for å kunne vurdere planforslagets konsekvenser for naturmangfold. Vi viser også til rundskrivets punkt 2 bokstav c som sier at «*Det skal være en høyere terskel for å fremme innsigelse mot en plan som legger grunnlag for tiltak som vurderes å være av vesentlig samfunnsmessig verdi, enn en plan som vurderes som mindre samfunnsnyttig.*» Videre viser vi til punkt 2 bokstav d som sier at «*Innsigelse skal også vurderes med bakgrunn i om det finnes muligheter for å justere eller endre tiltaket, eller om det finnes alternative løsninger/ lokalisering eller mulighet for avbøtende tiltak som ut fra en samlet vurdering gir bedre samfunnsmessige resultater.*»

Statsforvalteren fremmer med bakgrunn i ovennevnte innsigelse til planforslaget da det ikke foreligger tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag om naturmangfold. Dette innebærer at det ikke kan utelukkes at planområdet og/eller influensområdet huser viktige regionale eller nasjonale verdier for naturmangfold som kan påvirkes negativt av planforslaget. Innsigelsen kan imøtekommes ved å foreta en heldekkende kartlegging av planområdet etter Miljødirektoratets instruks, klarlegge hvorvidt planområdets influensområde huser forekomster av arter av nasjonal forvaltningsinteresse, og sikre at naturmangfold av viktig regional og nasjonal forvaltningsinteresse ivaretas i planforslaget.

Kunnskapsgrunnlag – storfugl

I vårt innspill til melding om oppstart av 15.01.16 og 27.07.21 anbefalte vi Risør kommune å gjøre nye registreringer for å avklare om det er spillplass for storfugl i planområdet. Videre skrev vi at dersom det viser seg å være spillplass for storfugl, vil Statsforvalteren anbefale at dette hensyntas i det videre planarbeidet. I mottatte plandokumenter er det vist til at grunneier ikke har observert storfuglleik, og at det ifølge lokale jegere ikke er skutt storfugl siden år 2000. Dette kan etter vår vurdering ikke ansees som tilstrekkelig kunnskap for å kunne utelukke at området har funksjon som spillplass i dag.

I tråd med naturmangfoldloven § 8 (kunnskapsgrunnlaget) og § 9 (føre-var-prinsippet) gir vi kommunen faglig råd om å gjennomføre observasjoner i felt av relevante fagfolk for å sikre

tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag ved vurdering av planforslagets konsekvenser for storfugl. Vi oppfordrer kommunen til å ta kontakt med Statsforvalteren angående dette.

Bevaring av eldre større trær

I bestemmelser er det lagt inn krav om at *Eldre, større trær i området, skal bevares*, jf. punkt 2.1. Vi anbefaler at det i områder hvor det er foreslått fritidsboligtomter eller infrastruktur, herunder også utfyllinger, gjennomføres kartlegging av eldre større trær. Trærne bør måles inn og sikres i plankart og bestemmelser. For øvrig viser vi til innsigelsen over.

Landskap og utbyggingsområder

Fritidsboligtomtene 39-45 ligger tett opp til en kolle som ligger sentralt i området. Vi mener utbygging på disse tomter og tilhørende veifremføring og fyllinger vil forringe landskapsmessige kvaliteter i område, herunder kollens og tilgrensende skråningers naturlige silhuett. Vi mener dette også gjelder tomt 60 som ligger i høyden, og inntil en kolle.

Videre ser vi at fremføring av vei til fritidsboligtomten 73-79 som ligger innenfor området avsatt til LNF i kommuneplanens arealdel, også vil medføre behov for en større fylling ned mot Porstjenna. Når det gjelder tomtene 74-79, er vår vurdering at disse ligger eksponert, og i likhet med ovennevnte tomter kan forringe de landskapsmessige kvalitetene i området, herunder den naturlige landskapssiluhetten langs høydedraget ned mot Porstjenna. Det kan også synes som at fremføring av adkomstvei og tomt 73 er i konflikt med en tursti, jf. grunnkart i Naturbase.no.

Med bakgrunn i ovennevnte, herunder av hensyn til landskap og for å begrense omfang av terrenginngrep så anbefaler vi at fritidsboligtomten 39-45, 60, og 73-79 tas ut av planforslaget.

I lys av at det i denne plansaken åpnes for utbygging i et større ubebygget område, og at antallet fritidsboliger er tilnærmet doblet i løpet av planprosessen, så savner vi illustrasjoner, herunder snitt og 3D-illustrasjoner (nær- og fjernvirkning) som viser de landskapsmessige virkningene av den foreslåtte utbyggingen som planforslaget hjemler, herunder planeringer og bygninger, og fremføring av vei og fyllinger. Vi gir faglig råd om at slik dokumentasjon utarbeides og legges til grunn for vurdering før det fattes vedtak i saken. I denne forbindelse viser vi til ovennevnte historikk, og vesentlige økning av antall hytter, og mener dette aktualiserer behovet for utarbeidelse av dokumentasjon som synliggjør virkningen av planforslaget.

Felles parkering

Det fremgår av mottatte dokumenter at vårt innspill til oppstart av 27.07.21, om å legge til rette for felles parkering, gangadkomst til hyttene, ikke er ikke fulgt opp. Dette er uheldig, da vi vurderer at slike løsninger/tiltak vil gi bedre nærmiljø rundt hyttene, og også utgjør viktige avbøtende tiltak for å redusere de negative virkningene for landskap, naturmangfold og klima som følge av nedbygging av karbonrike arealer. Vi anbefaler derfor at kommunen gjør en ny vurdering av mulige plasseringer av felles parkering, og vurderer virkningene av dette med utgangspunkt i ovennevnte illustrasjoner (snitt, 3D).

I bestemmelsene er det stilt krav om at hytter skal tilpasses terreng og topografi, og få en god landskapstilpasning, jf. punkt 3.1.1.7. Det er i hovedsak relativt store høydeforskjeller innenfor de ulike fritidsboligtomtene, og tilrettelegging for to parkeringsplasser på hver tomt, som planforslaget åpner for, vil etter vår vurdering kunne vanskeliggjøre utbygging i tråd med ovennevnte krav.

Forurensning – syre dannende bergarter og vannmiljø

I vårt innspill av 27.07.2021 skrev vi at *nærliggende vann må sikres mot forurensning fra fritidsboligområdet, da spesielt i anleggsfasen*. I planbeskrivelsen kap. 5, tabell 7, er det angitt at tema *sulfid* ikke er relevant for tiltaket, med begrunnelse *ikke kjent*. Statsforvalteren er imidlertid kjent med kunnskap som tilsier at man ikke kan utelukke forekomst av sulfidholdig berg i området. Vi kan ikke se at det er gjort en konkret vurdering av omfang av terrenginngrep eller masseoverskudd som følge av planforslaget, og at det heller ikke er gjort en konkret vurdering av mulighet for forekomst av syredannende bergarter.

All den tid planforslaget åpner for sprengning av et visst omfang, ber vi om at det før vedtak av planen gjennomføres en nødvendig kartlegging av mulighet for sulfidholdig berggrunn, av relevant fagkompetanse. Behov for boreprøver må vurderes.

Vi minner denne forbindelse om forurensningsforskriftens § 2-4 og § 2-5. Dersom det påvises syredannende berg i området må de aktuelle massene regnes som forurensede, og det må utarbeides tiltaksplan for håndtering av sulfidholdige masser. Tiltaksplanen skal godkjennes av kommunens forurensningsmyndighet, og nødvendige rekkefølgebestemmelser må innarbeides i planene.

Sprengning i berg med syredannende bergarter vil forringe vannmiljøet. I hvilken grad vannmiljøet vil forringes er avhengig av hvor mye syredannende berg som eksponeres. Nygårdstjenn er mottakerresipient samt bekk mellom dette vannet og Hannemyrkilen. Eksponering av syredannende berg innenfor planområdet kan derfor påvirke vannmiljøet helt inn i Hannemyrkilen. Etter vår vurdering aktualiserer dette ovennevnte behov for kartlegging av mulighet for sulfidholdig berggrunn innenfor planområdet.

Naturlig vegetasjonsbelte langs bekker med årssikker vannføring

Vi minner om at kantvegetasjonen langs vassdrag/bekker med årssikker vannføring er lovbeskyttet, jf. vannressursloven § 11, og ber om at bredden på vegetasjonsbeltet fastsettes i reguleringsplan.

Risiko og sårbarhet

En mindre del av planområdet, hvor det planlegges tre hytter, ligger under marin grense. Vi anbefaler kommunen å kontakte NVE for avklaring knyttet til dette.

Med hilsen

Gina Lund

Ingunn Løvdal
miljøverndirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

AGDER FYLKESKOMMUNE
STATENS VEGVESEN

NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT
(NVE) REGION SØR

Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
Postboks 1010	2605	LILLEHAMMER
Nordre Ål		
Postboks 2124	3103	TØNSBERG